

DOI 10.26886/2520-7474.4(30)2018.2

UDC 334.722:338.49

**OPTIMIZATION OF INFRASTRUCTURE SMALL BUSINESS
DEVELOPMENT IN THE REGION AS THE MAIN ACTIVITY OF
INCREASING THE EFFICIENCY OF STATE SUPPORT**

A. V. Tarasyuk

Ukraine, Kyiv

Due to the active inclusion of the Ukrainian economy in the global system of economic relations, priority and urgent tasks for the state are ensuring a high level of well-being of the population and achieving a balanced sustainable economic development. One of the main directions of the achievement of the above-mentioned tasks is the development of the sphere of small business. At the same time, in the context of globalization of the economy, small enterprises become the most vulnerable, since they have a limited resource base, and in case of underdeveloped infrastructure, low competitiveness compared to medium and large enterprises. The article proposes a model for optimizing the infrastructure of small business development in the region in order to increase the effectiveness of state support.

Key words: small business, infrastructure, business support, region, economic development.

Тарасюк А. В. Оптимізація інфраструктури розвитку малого бізнесу регіону як основний засіб підвищення ефективності державної підтримки / Україна, Київ

У зв'язку з активним включенням української економіки в глобальну систему економічних відносин, пріоритетними і актуальними завданнями для держави стають забезпечення високого рівня добробуту населення і досягнення збалансованого

сталого економічного розвитку. Одним з основних напрямків досягнення вищезазначених завдань є розвиток сфери малого бізнесу. Разом з тим, в умовах глобалізації економіки малі підприємства стають найбільш вразливими, так як вони мають обмежену ресурсну базу, а при недостатньо розвиненій інфраструктурі низьку конкурентоспроможність у порівнянні з середніми і великими підприємствами. В статті запропонована модель оптимізації інфраструктури розвитку малого бізнесу регіону з метою підвищення ефективності державної підтримки.

Ключові слова: малий бізнес, інфраструктура, підтримка бізнесу, регіон, економічний розвиток.

Постановка проблеми. Великі і середні підприємства мають можливість створювати, інфраструктуру для себе самостійно, малі підприємства такої можливості не мають в силу своїх розмірів. Для успішної конкуренції на ринку керівники малих підприємств повинні мати можливість отримати юридичну, маркетингову консультацію у фахівців: експерта, юриста, маркетолога. Тому одним з головних завдань органів державної влади є створення комплексної інфраструктури підтримки суб'єктів малого бізнесу на регіональному та місцевому рівнях.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Методологічною основою дослідження у сфері особливостей становлення та механізму державного регулювання в національній економіці малого підприємництва є роботи багатьох зарубіжних та вітчизняних вчених, серед яких: М. Вебер, П. Друкер, К. Маркс, Д. Ріккардо, А. Сміт, Й. Шумпетер, Ю. Бажал, С. Білоус, З. Варналій, В. Геець, М. Долішній, Я. Жаліло, А. Чухно та ін. Аналіз публікацій свідчить про високий рівень теоретико-методологічних досліджень проблем розвитку малого

бізнесу. Разом з тим, недостатньо вивченим залишаються проблеми ефективної державної підтримки малого бізнесу в регіонах країни.

Постановка завдання. Удосконалення існуючої інфраструктури розвитку малого бізнесу з метою підвищення ефективності державної підтримки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою формування інфраструктури підтримки малою бізнесу є створення необхідного підприємницького клімату на території того чи іншого регіону для ведення бізнесу, шляхом забезпечення майнової, правової, фінансової, консалтингової підтримки малих підприємств. В даний час для підвищення ефективності діяльності малих підприємств регіонів України актуальними стають такі рекомендації щодо оптимізації правової, економічної та інструментальної інфраструктури підтримки малого бізнесу:

політика зниження адміністративних бар'єрів, розвиток інституту медіації, системи третейських судів;

вдосконалення нормативної бази шляхом створення спеціальних податкових режимів;

вдосконалення законодавства про банкрутство: чим швидше будуть ліквідовані збиткові компанії, тим швидше кредитори зможуть повернути собі частину коштів і простіше будуть видавати позики;

розвиток небанківських інститутів мікрофінансування;

субсидування процентної ставки по кредитах;

вдосконалення ринку землі, розробка програм з передачі малим підприємствам підготовлених земельних ділянок в оренду, створення «оазисів» для малих підприємств;

підготовка представників малого бізнесу в сфері франчайзингу;

створення загальноукраїнських кредитних бюро і кредитних рейтингів;

залучення державних банків до розвитку інвестиційного і венчурного кредитування шляхом встановлення прямого зв'язку з рейтингом банку.

Незважаючи на досить розвинену інфраструктуру підтримки суб'єктів малого бізнесу, яка функціонує в даний час на території України, на наш погляд, необхідне реформування інфраструктури через створення нових підсистем і елементів (табл. 1).

Таблиця 1

Інфраструктура підтримки малого і середнього підприємництва по регіонах станом на 01.01.2018 [4]

Регіони (області)	Бізнес-центри	Бізнес-інкубатори	Технопарки/індустріальні парки	Лізингові центри	Фонди підтримки підприємництва	Інвестиційні фонди і компанії	Інноваційні фонди і компанії	Інформаційно-консультативні установи	Об'єкти інфраструктури створені за участі місцевих органів влади	Усього громадських об'єднань підприємців	Із них зареєстровано на регіональному рівні	Координаційні ради
Вінницька	4	–	4	3	10	35	30	421	2	80	1	34
Волинська	6	2	–	–	5	2	–	–	4	19	11	15
Дніпропетровська	28	7	1	9	1	2	3	18	47	84	12	35
Донецька	20	3	8	30	1	175	117	617	1	66	2	25
Житомирська	3	1	2	4	2	19	28	171	2	110	110	29
Закарпатська	2	2	–	3	3	24	22	109	–	–	–	–
Запорізька	2	5	–	2	1	13	2	14	4	74	20	27
Івано-Франківська	18	3	2	4	7	–	–	56	8	63	63	20
Київська	10	3	1/4	10	11	7	1	107	7	96	5	38
Кіровоградська	5	–	1	–	3	–	12	47	28	52	10	26
Луганська	7	–	–	–	2	–	–	15	–	39	5	4
Львівська	16	3	3	9	7	–	–	–	13	62	–	30
Миколаївська	14	2	–	1	7	12	–	40	–	62	62	–
Одеська	4 ¹	–	–	–	4	–	–	–	19	38	38	27
Полтавська	14	2	1	10	13	55	26	–	–	44	44	32
Рівненська	1	1	1	–	–	24	2	10	–	40	40	21
Сумська	4	5	–	3	7	5	2	21	8	76	25	26
Тернопільська	3	2	2	1	1	10	–	18	–	30	30	17
Харківська	24	1	18	9	8	136	3	309	–	50	–	12
Херсонська	1	3	1	–	7	19	9	1	–	112	112	23
Хмельницька	3	1	2	4	1	–	1	149	2	54	14	26

Черкаська	5	3	–	2	2	2	25	5	10	56	45	26
Чернівецька	7	1	–	1	10	2	2	26	–	54	54	14
Чернігівська	2	–	–	–	2	–	–	4	2	47	20	24
м. Київ	130	12	28	375	58	1 367	439	614	1	298	–	14

Проаналізувавши існуючу в регіонах України інфраструктуру підтримки малого бізнесу приходимо до висновку, що в даний час, щоб отримати ту чи іншу форму державної підтримки підприємцю необхідно пройти велику кількість інстанцій. При цьому взаємодіяти доводиться з організаціями, що здійснюють підтримку суб'єктів малого бізнесу, безпосередньо, що, звичайно, не призводить до підвищення ефективності бізнесу. Так як час, витрачений на різні переговори, підприємець міг би використовувати для розвитку свого бізнесу. У зв'язку з цим, на нашу думку, актуальною стає модель інфраструктури підтримки малих підприємств в регіонах представлена на рисунку 1.

Відповідно до запропонованої моделі підприємцю пропонується не безпосередньо взаємодіяти з організаціями, що утворюють інфраструктуру підтримки малого бізнесу, а лише направити відповідну заявку на отримання тієї чи іншої форми державної підтримки. Звичайно, для обробки заявки підприємця необхідно створення додаткової структури – Централізованої Регіональної Системи (ЦРС) підтримки малого бізнесу регіону. До функцій ЦРС можуть бути віднесені наступні:

прийом і обробка заявок на надання державної підтримки;

напрямок отриманої заявки для розгляду і визначення можливості надання тієї чи іншої форми підтримки в організації, що утворюють інфраструктуру підтримки малого бізнесу;

отримання та обробка результату розгляду заявки організаціями, що утворюють інфраструктуру підтримки малого бізнесу;

напрямок результату (документа, фінансових коштів) підприємцю;

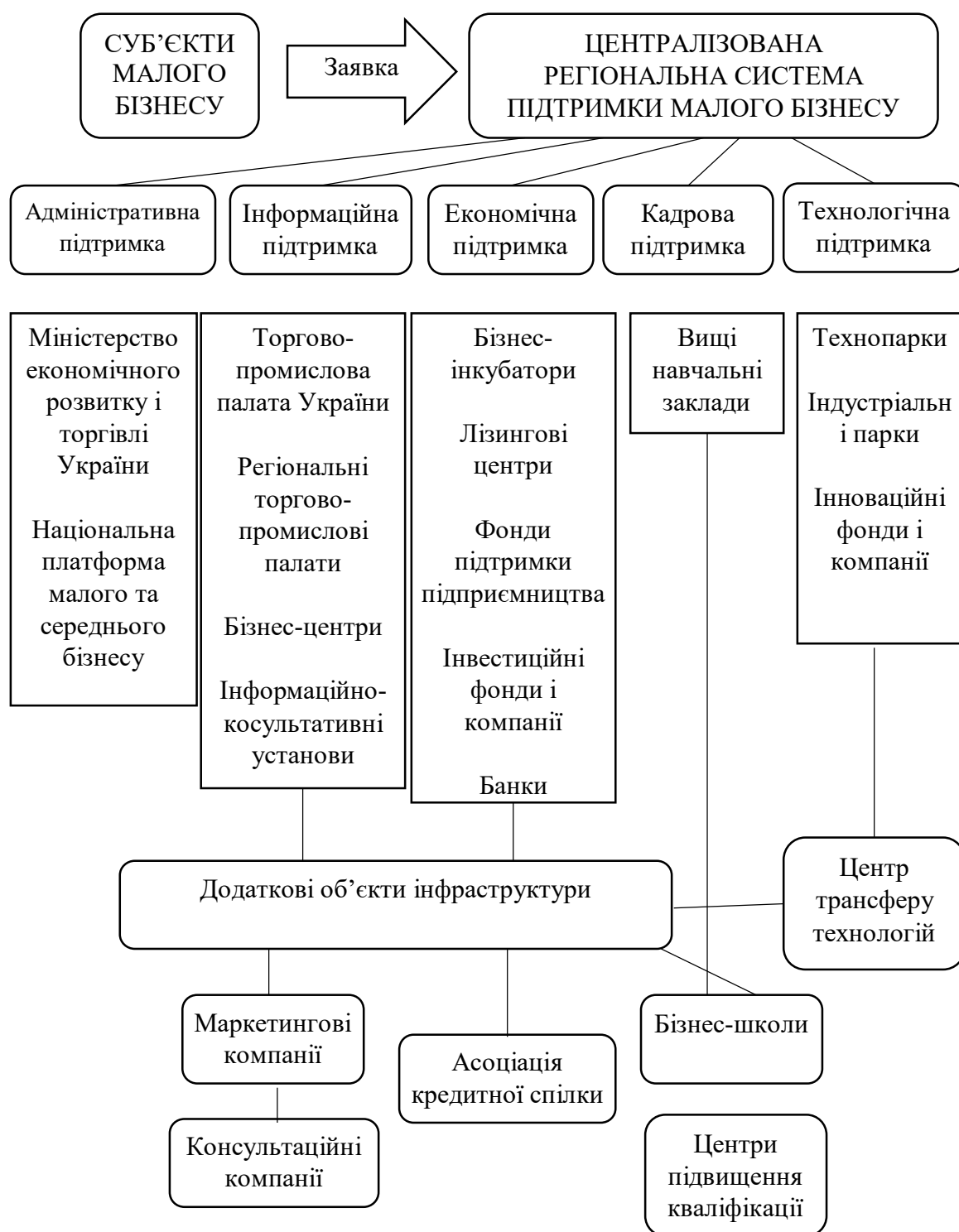

Рис. 1 Модель інфраструктури підтримки малих підприємств в регіонах

При цьому, взаємодія підприємців і ЦРС може бути здійснена в письмовій (письмова заявка), усній формі (по телефону), а також з використанням інформаційно-телекомунікаційної системи Інтернет за

допомогою електронної пошти, з використанням інших програм, в тому числі відео зв'язку через Інтернет.

Сьогодні майже у всіх регіонах України здійснюють свою діяльність багатофункціональні центри надання державних і муніципальних послуг, які відповідають вимогам доступності для громадян.

Принцип надання державних і муніципальних послуг з використанням багатофункціональних центрів полягає в наданні послуг в режимі «одного вікна» (коли від заявника потрібно тільки заяву). Взаємодія з органами державної і муніципальної влади, а також іншими організаціями здійснюється фахівцями багатофункціонального центру без участі самого заявника.

Даний принцип лежить і в основі ЦРС: від підприємця потрібно лише заявка, а взаємодія з об'єктами інфраструктури підтримки малого бізнесу буде здійснюватися фахівцями ЦРС. Джерела фінансування ЦРС можуть включати як кошти місцевого бюджету, так і позабюджетні джерела.

З метою економії коштів регіонального бюджету функціонування додаткової структури Централізованої Регіональної Системи підтримки малого бізнесу може бути на базі багатофункціональних центрів надання державних і муніципальних послуг.

Крім того, необхідно звернути увагу на те, що для об'єктів, що утворюють інфраструктуру підтримки малого бізнесу, характерна якась хаотичність діяльності. На наш погляд, для здійснення якісної підтримки малих підприємств необхідно на регіональному рівні закріпити вимоги до організацій, що створюють інфраструктуру підтримки малого бізнесу, які повинні виражатися в наступному:

1. Діяльність організації повинна бути спрямована виключно на сприяння розвитку суб'єктів малого бізнесу, а також відповідати одному із заявлених видів економічної діяльності

2. Організація повинна мати:

ліцензію на відповідний вид діяльності;

приміщення для ведення статутної діяльності;

персонал, кваліфікація якого підтверджена відповідними документами;

власні кошти для забезпечення поточної господарської діяльності.

Висновок. Таким чином, на сьогоднішній день, щоб сформувати інфраструктуру, що відповідає потребам та рівню розвитку малого бізнесу, а також підвищити ефективність наявних механізмів підтримки малих підприємств на регіональному рівні, актуальним стає створення нових різноманітних форм взаємодії малих підприємств з об'єктами інфраструктури. Такі форми можуть припускати виробничу, збутову та науково-технічну взаємодію. Крім того, необхідно працювати в напрямку вдосконалення сформованої інфраструктури підтримки малого бізнесу, а також нормативно закріпити на регіональному рівні вимоги до організацій, що створюють інфраструктуру підтримки малого бізнесу.

Література:

1. Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>.

2. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

3. Національна платформа малого та середнього бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://platforma-msb.org/>
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Торгово-промислової палати України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ucci.org.ua/>

References:

1. Закон України «Pro Nacional'nu programu spryjannja rozvytku malogo pidpryjemnyctva v Ukraini» [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>.
2. Закон України «Pro rozvytok ta derzhavnu pidtrymku malogo i seredn'ogo pidpryjemnyctva v Ukraini» [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.
3. Nacional'na platforma malogo ta seredn'ogo biznesu [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://platforma-msb.org/>
4. Oficijnyj sajт Ministerstva ekonomichnogo rozvytku i torgivli Ukrainy [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.me.gov.ua/>
5. Oficijnyj sajт Torgovo-promyslovoi' palaty Ukrainy [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.ucci.org.ua/>